

סא/תס

מדינת ישראל
הכנסת הראשונה

פרטי כל מס. (ג/6)
מישיבת ועדת הכלכלה
סיום כ"ג באייר תשי"א - 29.5.51
בשעה 11.00

חברי הוועדה הנבוכחים:

- היו"ר ס. בדר
- צ. יהודה
- א. סזר
- א. רקנתי
- י. ספיר
- ו. גורן
- נ. הרפז
- ט. לביא
- ה. פורץ
- ס. אונא

מזמנים:

מר מנץ - מטעם מסדר התחבורה

סדר - היו"ר:

חוק בנק הדאר.

היו"ר ס. בדר:

פותח את הישיבה.

אנו נדון היום בחוק בנק הדאר. את
ההסבר לחוק הזה שמענו בכנסת מפי היו"ר, ד"ר יוסף, בשעת הדיבור בקריאה
ראשונה, ועל כן אין צורך לחזור על כך. אני מציע שנעבור סיד לקריאת
הסעיפים השונים של החוק.

מר מנץ:

הייתי רוצה להקדים בכל זאת כמה מספטים
למבנה החוק. אתם בדרך כלל אינם אוהבים
כאשר מביאים לפניכם חוקים מקוטעים, או תיקונים לחוק. הפעם אנו מביאים
לפניכם חוק שהוא כולו שלם וחדש ומבטל דברים אחרים שהיו קיימים בחוקים
אחרים בחוקת נכונת, ובסוג את כל מה שאנו רוצים להפעיל בבנק הדאר בתוך
סגרת של חוק אחד - חוק בנק הדאר.

בדרך כלל כאשר באים לסגור בנק, עושים זאת
בדרך הקטנה חברה, חברה סרוסטים אותה לפי פקודת החברות. בדרך כלל, בנק
זוהי חברה ציבורית. נוסף על ההוראות שחלות עליה על פי פקודת החברות, יש
לה חובות סטויטות שניתנות לפי פקודה אחרת שקיימת לפי פקודת הבנקים, פקודת
הבנקאות. מה שאנו מציעים היום לכם, זו אינה מסגרת כזאת שבאה בסביל
הפקודה הזאת, אלא מסגרת של שרות מסלתי. אין אנו מקיימים כאן חברה
אלא אנו מנסים להקים מחלקה מסלית שתפעל במסגרת שרות הדאר, והחוק
הזה צריך להיות את המסגרת החוקית של המוסד החדש. חסיבות הדבר היא
כזה, שבנק הדאר יוכל לפעול רק על פי סמכויות שמוענקות לו על פי
חוק זה. אין לו שום קשר עם פקודת החברות,

היו"ר מ. בדר: אני חושב שאפשר להתחיל בקריאת הסעיפים
הראשונים של החוק.

י. ספיר: האם אפשר לשאול שאלה כללית?

היו"ר מ. בדר: אנו רוצים לעבור סיד לקריאת הסעיפים, כי
החוק הועבר אלינו לאחר שהיה דיון בכנסת.

מר סינע: הייתי מוסיף עוד פרט אחד, קצת היסטוריה
לענין הזה. כדי להסלים את הסקירה אני
רוצה רק לומר, כי בתקופת המנדט חוקקה מסלית המנדט פקודת בנקים
והחגיגה חקנות של בתי-הדאר פלטה-א. זה היה בשנת 1941, ולפי
פקודה זו הקימה בנק לחסכונות בלבד. זהו רק אחד מסליות הענפים שאנו
מפעילים לפי חוק זה, שרות של מסליות בנק ושרות דאר. אנו ממשיכים
לעשות זאת גם היום. זה במסגרת פקודת בתי-הדאר. זהו ענף שני של
פעולות בנק הצאר.

היו"ר מ. בדר: אני עוברים למעיף ראשון - "הקמת בנק הדאר".

א. סנור: ביחס לשם החוק, אני מציע שיהיה כתוב: בנק
שירות דאר.

צ. יהודה: אני מציע שעל שם החוק נדון בסוף.

הצעה בתקבלה

היו"ר מ. בדר: סעיף 1:

יוקם שירות בנקים במסגרת שירות הדאר של
המדינה ויסקרא "בנק הדאר".

הסעיף נאמכל

ומעיף 2 - מטרה ומסכויות

(א) מטרת בנק הדאר היא לעודד את החסכוני ולהקל על העברת כסמים.

(ב) מטרתם שבנק הדאר יקיים את:
1. קבלת פקדונות נוטאי רבית לחסכון
חסכוני, החזקתם ומילוקם;

2. קבלת כספים לחשבון סילוקים, החזקתם, העברתם וסילוקם

3. העברת כספים כאמצעות המחאות דואר.

(ג) בנק הדואר רשאי לעשות כל פעולה

הדרושה לקיום שרותיו.

במסעיף (ג) - בנק הדואר רשאי לעשות כל פעולה הדרושה לקיום שרותיו, צריך

היו"ר ס. מדר:

להוסיף את המלה: "אלו".

ההצעה בתקבלה

בחוק נאסר, שמטרת בנק הדואר היא לעודד חסכוניות ולהקל על העברת כספים. א"י חושב שצריך להוסיף, שבנק הדואר יעשה כל פעולות בנק.

א. סניגור:

שלושה הדברים הטובים בפסיקה (ב) מקבילים לשתי המטרות שבפסיקה (א), לאין כדורב שבנק הדואר ינהל את כל עסקי הבנק, למשל: בנק הדואר לא יתן הלוואות ולא יעסוק בנכונות שטרות. בנק הדואר לא יתחבר בבנקים הקיימים.

ס. סניגור:

אני מציע שנוסח המטרות יהיה אחר.

א. סניגור:

אני מרשה לעצמי, במסגרת מסעיף 2 לעודד שאלה שרציתם לעודד באופן כללי, כאן

י. סניגור:

נאסר מה היא מטרת בנק הדואר. אני חושב, שאין מקימים שרותים או מוסדות רק לשם הגדלת תואר והדר, אלא באם יש או צורך או תועלת מסויימת או לקהל או למישהו אחר. לאור זאת אני רוצה לשאול: כאשר אני אומר מטרת בנק הדואר לעודד חסכון, הריני קובע, שהמטרות הקיימות, בכל הצורות עוסקים באותו דבר, אם כן, מבחינת היקף החסכוניות, ומבחינת נוחיותו של הקהל - לאור היסוד שבלעדי זה אין כל טעם לקיים את בנק הדואר - הרי במקומות שבהם קיים שרות בנקאי, לא יהיה כל צורך בבנק הדואר. יוצג הדאר הקיים, כמו בפת"ח המונה 40 אלף נפש, הנמצא בשני חדרים וחצי, איבד יכול להקל על נוחיות הקהל, שזוהי המטרה העיקרית של בנק הדאר, הקהל יכול להחזיק את חסכוניותו בבנקים הקיימים. אני יכול לצאת מנקודה שאותם הכספים המרכזיים בבנקים אחרים, גם הם למעשה בריימים בידי המדינה, זוהי עובדה, אולם, העיקר והחשוב הוא החסכון. השאלה היא: אילו הקלות תכתבה לקהל, על ידי בנק הדאר, שתבדלה את חסכוניותו. על כך הייתי רוצה לשמוע הסברה, כי זוהי השאלה היסודית.

ש. בנר:

נדמה לי שבדבר אחד טועה חבר הכנסת בפיר, אם הוא חושב שבנק הדאר בא כחוספת לאותם שירותים שעושה הרשת הבנקאית הקיימת בארץ. אני חושב, שבאופן יחסי יש לנו רשת בנקאית די מפותחת, ונדמה לי כי אין אפשר לומר שבאמצעות החסכוניות נמצאים בפוזמקאות. אני סבור, שבנק הדאר צריך להיות שירות לחסכוניות קטנים, כפי שהיה נהוג בחו"ל, שלכל אחד היה פנקס בולים, וכל פעם הוסיף גול לפנקס זה, דבר זה יכול לרכז סכומים גדולים. ברור, שכונות בנק הדאר היא לרכז סכומים קטנים ולא יותר מזה, כי אם יש לו כוונה אחרת - לכונן במקום הרשת הבנקאית הקיימת בארץ - אין בו צורך, כי אני חושב שהרשת הבנקאית שלנו ממלאה את שירותיה

בצורה הוגנת מאו.

א. ריקנסטי: אבי חושב שבאדי לעודד הקטנות צריך לקבוע את גובה הריבית.

היו"ר מ. בדר: גובה הריבית הוא מאוזן.

א. ריקנסטי: אבי חושב שעדין קבלת כספים לחשבון סילוקים זהו דבר חשוב שאיננו בשום כנס. יכול להגיד לבנק בדרך ששלם לעצמו על המעמד. והדבר נעשה ללא שלום. זהו דבר חשוב.

ט. לביא: אבי נרשמת לרשות הדגור לפני חבר הכנסת גורן, אבל אם הוא אמר מה שאני רצתי לומר, אהפך בכך. אולם, אף אני חושב שהכורונה היא לחוסכים הקטנים, אני מבין שדרכ הכספים בטכאים אבל החוסכים הקטנים, מה שדוגע להשארת הדרי זה אשף הדברים הנוחים ביותר. אני חושב, שיתר הדברים גם הם אסובים מאד ולפרט שהם נהוגים בכל העולם, ועל כן, אינני יודע מדוע יש להתנגד לזה. אני חושב, שצריך לאשר מעיף זה ללא כל המבזרות.

היו"ר מ. בדר: בחו"ל היה נהוג, האלדס שהיה צ"ק קונסו יכול היה להכנס לבאר ולקבל פורטולה שהיא בה שלשה חלקים אחד היה קבלה שהודירו לו תלוש שעליו היה הספור של הצ"ק קונסו שלפניו הכנסת כסף, החלק הטני נשאר בדאר דהחלק השלישי נשאר לזכותו של בעל הצ"ק קונסו. אז לא היה צורך ללכת לבנק אלא רק לדבר. דבר זה מחייב לכל השירותים הצבוריים יהיה חשבון בכנס המא.

בקר לקבל כספים לחשבון סילוקים אין זה דבר קטן. דבר זה בא לחנך את הקבל.

י. ספיר: אבי חושב שהיה צ"ק קונסו יכול היה להכנס לבאר ולקבל פורטולה שהיא בה שלשה חלקים אחד היה קבלה שהודירו לו תלוש שעליו היה הספור של הצ"ק קונסו שלפניו הכנסת כסף, החלק הטני נשאר בדאר דהחלק השלישי נשאר לזכותו של בעל הצ"ק קונסו. אז לא היה צורך ללכת לבנק אלא רק לדבר. דבר זה מחייב לכל השירותים הצבוריים יהיה חשבון בכנס המא.

היו"ר מ. בדר: ההחאות לא תהיינה מאושרות, בכנס סוף זה, אם יש לך חשבון, הרי אחת משתיים או שאתה מקבל את הבלנקים האלה ואתה ממלא אותם לזכותו של משהו שיש לו חשבון, או שאתה גם יכול להוציא צ"ק שאיננו מקול להסרת מאושר למפרע מפני שאז אתה צריך לקנות המחאות דאר ולשלם.

אבי אמרתי כבר, שהדגש אספנו רק על חסכוניות. הדגש הוא גם על חסכוניות, אבל בעיקר על פוסדות וחכרות שונים שפותרים לעצם חשבון בכנס הדאר. בחול"ם היה פוסט צ"ק קונסו והיו המחאות שיכולת לקבל אותן בכל דאר. אהם שרצה לשלם סכום כסף לזכותו של מישהו אחר, היה נכנס לדאר הקרוב ביותר ומכניס את הכסף לדאר בצורת תעודה שהיתה מחולקת ל-3 חלקים. אדם זה קבל חלק אחד לאסור, חלק נשאר בדאר וחלק נוסף לחשבון בעל הפוסט צ"ק קונסו, והוא בכל 2-3 ימים קבל את החשבון עם התלושים. אני אומר, כי את זאת אי אפשר לקנות מבלי שהחברות או המוסדות יפתחו להם חשבונות בכנס הדאר, כי הדבר איננו נעשה בין בעל חשבון אחד לבעל חשבון שני, אלא בין בקהל הקטן ובין אלה שיש להם פוסט צ"ק קונסו בכנס הדארמי יהיה לו פוסט צ"ק קונסו יכול היה לעשות

דיספוזיציות מחשבון זה לחשבון אחר בתחום של בנק הדאר, הוא גם יכול
היה לעשות דיספוזיציות לזכותם של אחרים, מלבד העברות אלו על יסוד
המחאות המתולקות ל-3 חלקים, הנה לו גם צ"ק בנק.

א. מזור:

במקרה הייתי בפולניה בועדה של הפוסט צ"ק
קונטרן כאשר מדברים על חסכון, זוהי אינה
המטרה העיקרית, כי זה בלתי אפשרי, היות ובנק הדאר אינו יכול לתת
לחוסך מה שיכול לתת לו בנק רגיל. בנק רגיל המקבל חסכון מרויח מזה.
הדאר אינו מטלם רבית, אלא הוא צריך להקל על החוסכים, בכוננים דברי
היו"ר שלכל אדם בחו"ל היו שני פנקסי צ"קים, בנק הדאר מיועד לטעם
הקלות בלבד.

ב. מינוץ:

רבותי, אחרי ההסברות של מר מזור והיו"ר,
אני יכול, בעצם, להסתפק באשר הדברים
שנאמרו על ידם, אולם, בכל זאת, אוסיף עוד כמה מלים, וקודם כל בנוגע
לדברי חבר הכנסת ספיר, את החוק הזה עבדנו יחד עם המועצה המייעצת שהיתה
טורכנת מנציגי כמה מוסדות בנקאיים - בנק אפ"ק, הלואה וחסכון, בנק
הפועלים, קופת מלוה והמפקח על הבנקים והם שטרו על כך שהמוסד החדש הזה
יהיה בתוך התחומים שלו ולא יגע באינטרסים של הבנקים. בכל זאת, בשלש
המסכיות המבויות בסעיף 2, אנו משיגים את כל אותן המטרות מספרדי
התחבורה והפוצר הציגו לפנינו, בקשר עם הקמת בנק הדאר.

ביחס לשרות החסכונות, נכון ששירות מיועד
קודם כל לאדם הקטן, לחנך בני נוער וילדים לחסכון מגיל צעיר. הכוונה
איננה לחסכונות גדולים, דבר זה נאמר בסעיף 20 ששר התחבורה יתקין
תקנון בדבר הבבלת סכום הפקדון שעליו הפעלת רבית.

ישנו דבר אחד שגם לו יש חשיבות וזהו ענין
ההנחות ומתן הקלות לאגוד. לכל המוסד הזה ישנה זכות קיום רק אם יביא
לידי הקלות וההנחות לצבור, ברור, שכל זמן שהדאר בפתח תקוה נמצא רק
בשני חדרים, יקשה עליו לספול בתנועה סוגרת, מבטיחים שתכתבה כל הקלות
הטכניות מבחינת הדיור, מבחינת המבנות כדי הפעולה תהיה עד כמה שאפשר
פחות מאוחרת ונוחה. יחד עם זה יש לנו סעיף אחד אומר, שבנק הדאר
לא יפעיל שירות מן השירותים המפורטים בסעיף 2 (ב) אלא לאחר שתפורסם
ברשומות הודעה על כך מטעם שר התחבורה, הכוונה היא, לתת את האפשרות
המלאה מבחינת הפעלת שירותים אלה.

היו"ר מ. בדר:

בענין זה צדק חבר הכנסת מזור, שאמר כי
העיקר בסעיף זה הן הקלות, אני חושב שאנו
יכולים לקבל את סעיף 2.

סעיף 2 בתקבל

היו"ר מ. בדר:

אנו עוברים לסעיף 3 "מקום הבצוע" -
בנק הדאר יקיים את שירותיו באותם בת'
הדואר, טכניות הדואר ומקומות אחרים
שייקבעו לכך מוזמן לזמן בהודעה.

זה אומר, ששר התחבורה יכול להחליט שבחלק
מן הארץ יופעל בנק הדאר ובחלק לא.

ב. מינוץ:

סעיף זה נוגע מהדברים שאמרתי קודם, שברגע
זה יתכן שישנם מקומות שאין אפשרות טכנית
להפעיל כם שירות בנוסף.

היו"ר מ. בדר:

לדעתי, היינו צריכים לדעת מה היא התכנית
ביחס למקומות שגם רוצים להפעיל את השירות הזה.

ג. יהודה:

על כל פנים, בלי חוק אי אפשר להפעיל ולא כלום, לכן אין צורך לקסור את ענין ההוצאה לפעל עם החוק, כי אם לא יוציאו לפעל את החוק, נוכל לבקש דו"ח ולדון בדבר. גם אם יפעילו את החוק, אינני מתאר שאפשר לעשות זאת בכל מקום, כי הדבר דורש הכשרת התנאים. לדעתי, אין צורך לעכב את אסור החוק עד אשר יוכלו כל המוסדות להפעלתו.

ד. מנא:

נדמה לי שהחוק צריך לקבוע מה צריך להיות הפרינציפ ואחר כך, אך להפעיל את הפרינציפ. הפרינציפ צריך להיות, ששרות בנק הדאר צריך להיות טופעל בכל מקום, וההפעלה תהיה בצורה הדרגתית.

ה. לביא:

אני רוצה להוסיף לדברי חבר הכנסת צבי יהודה פרט אחד. עוגדה היא שיטת גארץ טוכניות דאר שבחן לא יהיו חסכוניות. בדאר בקבוצים לא יהיו חסכוניות.

ו. בר:

יכולה להיות קבוצה בחוק האומרת, שטר התחבורה יהיה דטאי לקבוע באיזה שירותים - 3 השירותים יתחיל לפעול בנק הדאר. הוא יכול מסיבות טונות לעכב הפעלת אחד מ-3 השירותים, כי צריך להכטיף את התנאים טכניות. את זאת אני יכול להבין, אבל סתוך ביצוע הפעלת החוק היא אידנטית עם כל סוכנות דואר טראט, כי ישנם שירותים שהם כבר קיימים כיום, כמו, המחאות דואר. יכול טאר להיות, טלדגלי זה, הדואר יצטרך להגיד, שלא כל מקום הוא סוכנות.

ז. רפניטי:

אני יוצא הוטרות טוצא אחרת, אני חושב שאין צורך להפעל בדברים כאלה. טדוע יש לחטוב טבכטה. מקוטות הטסטלה לא תבצה להפעיל את בנק הדואר. ישנם מקוטות, טטטחינה טכנית אי-אפשר יהיה לפתוח בהם את בנק הדאר. אני חושב צריך לאטר את הטעיף כפי שהוא.

ח. סינטי:

קודם כל יש להבחין בין דואר וטוכנות דאר לבין מקוטות אחרים. כמה שאני יודע את טכנית הפעולה של בנק הדאר הכולנה היא, טבערים הגדולות יהיו טניפים טיוחדים, שלא תמיד יהיו טוכרחים להיות צמודים לבנין הדאר עצמו. אטר לקיום אוטומטי של טרותי בנק הדאר בכל בית דאר וככל סוכנות דאר, אני חושב טזה יעמיד את הטסטלה בטצב של חוסר אפשרות לבצע את החוק בטטך תקופה די טטוטכת. אינני טוטחה לטידורים טכניים. אני טטטער על כך שקבלנו הודעה על היטיבה הזאת מאחר טדי ועל כך האיש הטרכז את הענינים לא יכול היה להטתף ביטיבה. אולם ידוע לי טביצוע החוק, כלוטור: הפעלת בנק הדאר טחייק הכטרה טוקדט של כוח אדם, כלים וטכונות.

בקטר עם הפעלה או אחיה, הכולנה היא למקוטות קטנים יותר שהטנגנון לא יהיה טוכן בה טיד. אני רק יכול להודיע, טכוונה היא להפעלה בקנה טידה רחב ככל האפשר. אולם, זוהי טאלה טכנית, ואני חושב שאין להעמיד את הטסטלה בטצב כזה שלא תוכל לעטור בו.

ט. בר:

היות וחלק מהחברים טניט על טעיף זה כטעיף פרטציפיוני ולא כטעיף טכני בלבד, אני טציע טנזמין את טר התחבורה ליטיבה הנאה, בטמע אינפורטציה ואז בטציע.

א. סדר:

אני מציע, שנפסיק עכשיו את הדיון בחוק זה ובמסיכו בישיבה הבאה, בהסתמכות שר

התחבורה,

היו"ר ס. בר:

אני בכל זאת מציע שנפסיק בסעיף 4. א. שר התחבורה ימנה מוסב-ראש לבנק הדואר (להלן - היושב-ראש) שיכוון את פעולותיו של בנק הדואר ויפקח על עסקיו. בעניני בנק הדואר שיש להם נגיעה לשאר שרותי הדואר, ובעניני המנהל הפנימי של בנק הדואר יתייעץ היושב-ראש עם המנהל הכללי של בתי הדואר כמסמעותו בפקודת בתי-הדואר. (1.)

ב. שר התחבורה ימנה מנהל ליו"ב הדואר (להלן - המנהל). עסקי בנק הדואר יתנהלו על ידי המנהל בהתאם להוראות היושב-ראש.

א. סדר:

כל הכבוד לשר התחבורה, אך לדעתי לא יתכן שהוא ימנה גם יושב-ראש וגם מנהל. אני מציע, שיהיה כתוב שהשר יעשה זאת בהתייעצות עם המועצה ל בנק הדואר.

ה. פורד:

לפי הניסוח לא ברור לי מה הן סמכויותיו של היושב-ראש ומה הן סמכויותיו של המנהל. אינני מבין את הקונסטרוקציה הזאת. לדעתי, זהו בנק שבכל זאת צריך להיות לו אחראי אחד. יכול להיות שצריך להיות סגן מנהל. על כל פנים, חשוב שיהיו המורצן האחראי לבנק הדואר.

כמו כן, אינני מבין מה היא הפרדת המונקציות בין היושב-ראש והמנהל.

א. סדר:

אנא ירוצה להוסיף להצעתי הקודמת: אני מציע למחוק את סעיף 4 כולו, כי כל הפרטים הללו נכללים בסעיף 5.

ד. גור:

אני מתפלא על דבר אחד בחוק כתוב במפורש, כמו בכל חוק אחר אחראי בעד בנק הדואר הוא שר התחבורה. בנקודה אחת צודק חבר הכנסת פורד בענין הפרדת הסמכויות של היושב ראש והמנהל, ומדוע בחוצים שניהם גם יחד.

היו"ר ס. בר:

אני רוצה להוסיף, שגם לי לא ברורה קונסטרוקציה הזאת. כשם ששר התחבורה מינה מנהל כללי לדואר כך יכול למנות כללי לבנק הדואר. ואם יש צורך ביושב ראש, הרי הוא נחזק לוועדה, אבל לא מעל למנהל הכללי. יו"ר המועצה יכול להיות איש מיוחד, אבל הוא יכול גם להיות שר התחבורה הממונה על ביצוע חוק. בכל אופן אם לא מתכוונים לסתן כבוד, הרי אין צורך ביושב ראש.

א. סדר:

אני מציע, כי נדחה את הדיון בסעיף זה לישיבה הבאה שבה הסתף שר התחבורה.

ס. פינץ:

אני חושב, שחברי הוועדה נצטוו בנקודה הכאובה ביותר, אולם את מננה הסעיף אפשר לקבל. נאמר פה, שעסקי הבנק יתנהלו על ידי המנהל, ואת כיוון הפעולות יתן היושב-ראש. ההנהלה המעשית היום-יומית היא בידי המנהל, ומה שצריך לעניינים המספטיים הדבר הוא בידי היושב-ראש. יתכן שאין זה מקובל למנות מצד אחד יושב-ראש, ומצד שני מנהל, אולם, ברצוני לומר דברים נוריים יותר, שר התחבורה המנוח, מר רמז, התקטר בשעתו עם סיר וויליס סימון, סי שהיה

ועדת הכלכלה
29.5.51

- 8 -

טא/סר

יושב-ראש חבר הנאמנים של האוניברסיטה, והיה גם סגן יושב-ראש בנק
החטונות האנגלי. הוא איט בעל ישיעות עצומות בטוח זה. איט זה
התנה תנאים ספוייסים, שעניני יום-יום, ההנהלה ארגונית לא יוכלו
עליו.

הי"ר ט. בדר:

אני חושב, שנפטיק עכשיו את הדיון, ונמסין
בו בישיבה הבאה.

הישיבה נועלה בשעה 13,00